

Social 2
Maj 2019

Notat om midlertidige og længerevarende botilbud

Til brug for tema-ankemøde i uge 20 2019

- I. Indledning
- II. Lovgrundlag
- III. Generelt
- IV. Betingelser for ret til hjælp - personkreds
- V. Betingelser for hjælp - egnethed
- VI. Egenbetaling for botilbud
- VII. Praxis- Ankestyrelsens principafgørelser
- VIII. De konkrete mødesager

I. Indledning

Det tematiserede møde omhandler servicelovens regler om midlertidige og længerevarende botilbud, herunder betaling for ophold i botilbud i henhold til betalingsbekendtgørelsen. Der inddrages desuden almenboliglovens bestemmelse om almene ældre- og plejeboliger, der på nogle områder kan sidestilles med længerevarende botilbud efter serviceloven.

II. Lovgrundlag

Praksisnotatet er baseret på lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018 om social service (serviceloven), Lov om almene boliger (almenboligloven) lovbekendtgørelse nr. 119 af 1. februar 2019, og Bekendtgørelse om betaling for botilbud efter §§ 107 og 108 i lov om social service samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 108 i lov om social service (betalingsbekendtgørelsen), nr. 1387 af 12. december 2006.

Serviceloven

§ 4. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Stk. 3. Tilbud omfattet af krav om godkendelse, jf. § 4 i lov om socialtilsyn, skal være godkendt af socialtilsynet for at kunne indgå i kommunens forsyning, jf. stk. 2.

Stk. 4. I tilfælde, hvor der er et akut behov for at placere en borger og der ikke kan findes et egnet godkendt tilbud, kan et tilbud dog i op til 3 uger indgå i den kommunale forsyning uden godkendelse. Socialtilsynet orienteres om anvendelsen af det ikkegodkendte tilbud og kan, når særlige grunde taler for det, træffe afgørelse om, at det ikkegodkendte tilbud anvendes i yderligere 3 uger

§ 81. Formålet med at yde støtte efter denne lov til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer er at sikre, at den enkelte får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov. Støtten skal ydes med det formål at styrke den enkeltes egne muligheder og eget ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Desuden er formålet at

medvirke til at sikre, at den enkelte kan fastholde sit aktuelle funktionsniveau, og at yde kompensation, omsorg og pleje. Indsatserne til voksne skal således

- 1) forebygge, at den enkeltes problemer forværres,
- 2) understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion,
- 3) forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje,
- 4) fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer, og
- 5) sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov

§ 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet, jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

§ 107. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold

- 1) til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller for pleje, eller som i en periode har behov for særlig behandlingsmæssig støtte, og
- 2) til personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte.

§ 108. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis.

Stk. 2. Personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.

Stk. 3. Retten til frit valg efter stk. 2 omfatter ret til, at ens ægtefælle, samlever eller registrerede partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, skal det tilbud, der gives efter stk. 1, være egnet til to personer. Hvis den pågældende person med handicap eller sindslidelse, jf. stk. 2, dør, har den efterlevende person ret til at blive boende.

Stk. 4. Har en borger ophold i et tilbud efter stk. 1, kan kommunalbestyrelsen gøre en afgø-

relse om visitation til en særlig plads på psykiatrisk afdeling, jf. § 42 b, stk. 1, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, betinget af, at borgeren samtykker i opsigelse af borgerens bolig i tilbuddet efter stk. 1.

Stk. 5. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse nærmere regler om betingelserne for at få tilbud om boform efter stk. 2, og i hvilket omfang bestemmelsen i stk. 2 skal finde anvendelse for personer, der optages i et bestemt botilbud uden samtykke efter § 129 a.

Stk. 6. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse nærmere regler om pligt for en region eller en eller flere kommuner til at modtage personer med bopæl på Færøerne og personer med bopæl i Grønland i boformer, der er omfattet af stk. 1.

Stk. 7. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om særlige sikkerhedsforanstaltninger i boformer, der er omfattet af stk. 1, og om pligt for en region eller en eller flere kommuner til at modtage personer i de boformer, der er omfattet af stk. 1, når disse personer

- 1) efter retskendelse skal underkastes mentalundersøgelse,
- 2) i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse, eller
- 3) som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Almenboligloven

§ 105. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der i nødvendigt omfang tilvejebringes almene ældreboliger, der kan udlejes til ældre og personer med handicap, som har særligt behov for sådanne boliger.

Stk. 2. Regionerne eller kommunerne kan overlade til selvejende institutioner og almene boligorganisationer at være byg- og driftsherre af almene ældreboliger, der tilvejebringes med særligt henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Stk. 3. Boligerne kan tilvejebringes som almene ældreboliger efter denne lov eller som kommunalt finansierede boliger.

Betalingsbekendtgørelsen

Betaling for midlertidige ophold i boformer efter § 107

§ 1. Betaling for ophold i boformer efter §§ 107 i lov om social service sker af beboerens arbejdsindtægt, pension, kontanthjælp eller anden indtægt i overensstemmelse med reglerne i §§ 2 og 3.

Stk. 2. For lønmodtagere, der gør tjeneste på skibe, der er registreret i Dansk Internationalt Skibsregister (DIS), medregnes arbejdsfortjenesten i den personlige indkomst efter regler fastsat af socialministeren om fremgangsmåden ved opgørelse af indtægtsgrundlaget for visse sociale ydelser for lønmodtagere, der gør tjeneste på skibe registreret i Dansk Internationalt Skibsregister.

Stk. 3. Betalingen sker fra opholdets begyndelse. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige

tilfælde dispensere for betalingen i kortere tid.

§ 2. Kommunalbestyrelsen fastsætter betaling for opholdet i botilbuddet, herunder el og varme. Kommunalbestyrelsen fastsætter endvidere betaling for kost og for andre ydelser, herunder vask, som er en integreret del af opholdet efter lov om sociale service.

Stk. 2. (Ophævet).

Stk. 3. Betalingen kan fastsættes som et samlet beløb eller under hensyn til de ydelser, der modtages, bl.a. sådan at det er muligt at fravælge et eller flere måltider eller andre ydelser. Betalingen kan fastsættes som en takst pr. døgn, udregnet efter de gennemsnitlige udgifter til ydelserne.

Stk. 4. Beboere, der bevarer egen bolig under opholdet, betaler som udgangspunkt ikke for det midlertidige botilbud. I de tilfælde, hvor der fastsættes betaling for det midlertidige botilbud, skal der tages hensyn til udgifter i forbindelse med opretholdelsen af boligen og sådan, at beboerne får mulighed for at opfylde deres hidtidige forpligtelser, og at de har et rimeligt beløb til personlige fornødenheder.

Stk. 5. Betaling kan, som led i en efterbehandling, fastsættes sådan, at beboeren får mulighed for en opsparing.

§ 3. Beboere, der ikke har en indtægt, opkræves ikke betaling for opholdet.

Stk. 2. Til beboere, der ikke har en indtægt, fastsætter og udbetaler kommunalbestyrelsen et beløb til personlige fornødenheder, indtil der foreligger et indtægtsgrundlag i form af en arbejdsindtægt, pension, kontanthjælp eller anden indtægt.

Betaling for ophold i længerevarende botilbud efter servicelovens § 108

§ 4. Beboere, som har ophold i botilbud efter § 108 beregnet til længerevarende ophold, betaler for botilbuddet i overensstemmelse med §§ 5-10 og § 17.

§ 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter betalingen efter § 6 på grundlag af boligens omkostninger og efter § 7 på grundlag af beboerens indtægt. Beboeren skal dog ikke betale mere end boligens omkostninger, jf. § 6, stk. 3 og 6.

Stk. 2. Beboeren betaler for boligen fra det tidspunkt, hvor den er til beboerens disposition.

Stk. 3. Beboeren skal ikke betale indskud ved indflytningen. Ønsker en beboer at foretage boligændringer, kan det dog kræves, at beboeren stiller sikkerhed for udgifter til retablering.

Stk. 4. Pligten til at betale for boligen ophører, når boligen er fraflyttet. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte de nærmere retningslinjer og herunder bestemme, at betalingen fortsætter i en kortere tid efter, at boligen er fraflyttet, og at betalingen ophører med udgangen af en måned.

Stk. 5. Når en beboer dør, følger det af stk. 4, hvornår pligten til at betale ophører.

§ 6. Den del af betalingen, der afhænger af boligens omkostninger, fastsætter kommunalbestyrelsen på grundlag af de budgetterede driftsudgifter til bygningerne, hvortil lægges 10 pct. af den seneste offentlige vurdering. Udgifter til moms af driftsudgifter medregnes, mens udgifter til renter og afdrag på lån i bygningerne ikke medregnes. I lejede bygninger svarer boligens omkostninger til lejen i erhvervslejemålet med tillæg af øvrige driftsudgifter, der ikke indgår i erhvervslejen.

Stk. 2. Omkostningerne efter stk. 1 fordeles på servicedelen og boligdelen efter arealstørrelse.

Stk. 3. Omkostningerne vedrørende boligdelen fordeles på de enkelte boliger efter disses areal.

Stk. 4. Beboerens betaling udgør 10 pct. af det beregnede beløb i stk. 3.

Stk. 5. Betalingen efter stk. 4 reguleres ikke som følge af eventuel forskel mellem budgette-

rede og faktiske udgifter.

Stk. 6. Ved fordeling af omkostningerne efter stk. 2 og 3 anvendes principperne herom for ældreboliger.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan nedsætte betalingen efter stk. 1 i de tilfælde, hvor 10 pct. af den offentlige ejendomsvurdering overstiger de faktiske boligudgifter (renter og afdrag på lån i boligen). Nedsættelsen kan maksimalt svare til forskellen mellem 10 pct. af ejendomsvurderingen og de faktiske boligudgifter.

§ 7. Beboeren betaler 10 pct. af sin indkomst, dog 20 pct. af indkomst over 156.300 kr.

Stk. 2. Betalingen efter indtægt fastsætter kommunalbestyrelsen på grundlag af husstandens indtægter, der opgøres og reguleres m.v. efter reglerne i stk. 3-10.

Stk. 3. Husstandsindkomsten opgøres på grundlag af følgende indkomstgrundlag:

- 1) Summen af ansøgerens og dennes husstandsmedlemmers hver for sig opgjorte personlige indkomster med tillæg af positiv kapitalindkomst, der anvendes til beregning af indkomstskat efter personskattelovens § 7, dog før det deri nævnte grundbeløb og bundfradrag samt med tillæg af aktieindkomst, der beskattes efter personskattelovens § 8 a, stk. 1 og 2, bortset fra udbytteindkomst op til 5.000 kr. For lønmodtagere, der gør tjeneste på skibe, der er registreret i Dansk Internationalt Skibsregister (DIS) medregnes arbejdsfortjenesten i den personlige indkomst efter regler fastsat af socialministeren om fremgangsmåden ved opgørelse af indtægtsgrundlaget for visse sociale ydelser for lønmodtagere, der gør tjeneste på skibe registreret i Dansk Internationalt Skibsregister.
- 2) Godtgørelse og afkastet af godtgørelse til hiv-smittede blødere m.fl. og hiv-positive transfusionssmittede m.fl. samt erstatning og afkastet af erstatning, jf. lov om erstatning for skader ved lsd-behandling, indgår ikke i disse beboeres husstandsindkomst.

Stk. 4. Husstandsindkomsten, jf. stk. 8, anvendes med virkning fra det andet kalenderår efter udløbet af det indkomstår, der danner grundlag for husstandsindkomstberegningen. Indkomstgrundlaget efter stk. 3 opreguleres til betalingsåret ved opregulering af hver enkelt husstandsmedlems netto positiv personlig indkomst med de for betalingsåret og året forud for betalingsåret fastsatte satsreguleringsprocenter, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

Stk. 5. Det enkelte husstandsmedlems kapital- og aktieindkomst, opgjort efter stk. 3, opreguleres ikke.

Stk. 6. For indkomster, der ikke er skattepligtige her i landet, opdeles og beregnes indkomstgrundlaget på samme måde som efter stk. 3.

Stk. 7. For enlige pensionister, jf. § 49, stk. 2, i lov om social pension og § 48, stk. 2, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. nedsættes den efter stk. 3-6 opgjorte indkomst med 34.000 kr.

Stk. 8. Den samlede indkomst afrundes nedad til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 1.000. Den herved fremkomne indkomst betegnes husstandsindkomsten.

Stk. 9. Hvis husstandsindkomsten i betalingsåret må antages at blive mindst 10.000 kr. lavere eller 20.000 kr. højere end den indkomst, der beregnes efter stk. 3-8, anvendes i stedet den forventede fremtidige indkomst.

Stk. 10. Betalingen efter indtægt nedsættes med et kompensationsbeløb. Kompensationsbeløbet for 1999 beregnes efter de i denne bekendtgørelse i december 1999 gældende regler herom. Kompensationsbeløbet for de følgende betalingsår beregnes som kompensationsbeløbet for året forud for betalingsåret fratrukket 1.000 kr., dog kun 500 kr. hvis beboerens indkomst ved udgangen af året forud for betalingsåret er mindre end 143.200 kr. (2007-sats). Indkomsten opgøres som husstandsindkomsten efter stk. 3-9, dog uden fradrag efter stk. 7. Kompensationsbeløbet kan ikke være negativt.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde beslutte at nedsætte betalingen for botilbud af hensyn til beboerens økonomiske forhold.

§ 8. Betalingen for el og varme i botilbud fastsættes sådan, at den dækker kommunens udgifter hertil inkl. udgifter til moms.

II. Generelt

Formålet med serviceloven er bl.a. at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, jf. servicelovens § 1, stk. 1, nr. 3.

Kommunen skal, jf. servicelovens § 81 tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige problemer med det formål at

- forebygge, at den enkeltes problemer forværres,
- understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion,
- forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje,
- fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer, og
- sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov (serviceloven).

Kommunens pligt til at yde hjælp gælder også over for personer, der ikke er i stand til at tage vare på egne interesser, jf. servicelovens § 82. Den kommunale forpligtelse til at yde støtte over for denne persongruppe gælder altså uanset om den enkelte selv efterspørger hjælpen. Det skal ses i sammenhæng med servicelovens regler om magtanvendelse, jf. servicelovens kapitel 24.

Formålet med et ophold i et midlertidigt botilbud er at gøre borgeren i stand til at klare sig i eget hjem, eventuelt med støtte. Der kan også være tale om situationer, hvor borgere i en kort periode visiteres til et midlertidigt botilbud for at få udrettet behov og for at finde frem til det rette fremtidige botilbud.

Formålet med ophold i et længerevarende botilbud er at

Kommunen skal sikre sig, at borgere, der har behov for et døgnophold, kan få tilbud tilpasset disse. Kommunen har forsyningsforpligtelsen mellem de botilbud, der er godkendt af det sociale tilsyn samt registreret på Tilbudsportalen.

III. Betingelser for ret til hjælp - personkreds

Midlertidige boformer

Midlertidige botilbud tilbydes som udgangspunkt alene til borgere, der har et *midlertidigt* behov for at opholde sig i et botilbud. Disse botilbud kan også tilbydes i en kortere periode, hvor

det skal udredes nærmere, hvilket længerevarende botilbud, der kan tilbydes borgeren, eller hvor det skal afklares om borgeren kan klare sig i egen bolig.

Personer, der er i personkredsen for et midlertidigt botilbud kan have behov for blandt andet aflastning, optræning, afprøvning af fremtidige bomuligheder, behandling og udslusning til egen bolig.

Et midlertidigt botilbud vil ofte forudsætte, at borgeren har behov for tilgængelig hjælp/støtte når som helst på døgnet, har brug for hjælp/støtte et betydelig antal timer i døgnet eller hvis borgerens støttebehov i øvrigt er uforeneligt med at klare sig i egen bolig med støtte, herunder hvis borgeren i en periode har behov for pleje eller behandlingsunderstøttende rammer. Der er derfor tale om et skøn i forhold til, hvornår borgerne opfylder betingelserne for et midlertidigt botilbud.

Kommunen *kan* tilbyde midlertidigt botilbud til:

- Personer som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det.

Kommunen *skal* tilbyde botilbud til:

- Personer med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige daglige funktioner eller for pleje, eller som i en periode har behov for særlig behandlingsmæssige støtte.
- Personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlig sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte.

Ved vurderingen af om borgeren tilhører personkredsen skal det vurderes om der er mulighed for, at borgeren bliver bedre og på sigt vil kunne klare sig selv. Hvis den nødvendige hjælp og støtte kan ydes i borgerens egen bolig, er borgeren ikke i personkredsen for et midlertidigt botilbud. Hvis borgeren bliver dårligere med tiden eller aldrig vil blive bedre, har borgeren behov for et længerevarende botilbud.

Mindsteindgrebsprincippet

Vi ser af og til, at kommunen i begrundelsen for at borgeren ikke er i personkredsen for et midlertidigt botilbud, henviser til "mindsteindgrebsprincippet". Dette princip kan dog ikke anvendes i de tilfælde, hvor borgeren selv ønsker et botilbud. Kommunen kan ikke i sager om handicapkompenserende ydelser henvise til et princip om mindre indgribende foranstaltninger som begrundelse for, at borgeren skal have et andet tilbud end det, som bedst muligt kompenserer for følgerne af funktionsnedsættelsen. Vi henviser til principafgørelse 51-18.

Længerevarende botilbud

Personkredsen omfatter personer:

- med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
- som har behov for omfattende hjælp til almindelige daglige funktioner, eller
- som har behov for pleje, omsorg eller behandling

Det er en betingelse, at personen ikke kan få dækket sine behov på anden måde.

Personkredsen omfatter også personer med dom eller kendelse til anbringelse i et længerevarende botilbud (§ 108 stk. 7), det vil sige:

- Personer, der efter retskendelse skal underkastes metalundersøgelse eller, i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, eller som skal undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.
- Personer, der som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, eller som skal undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Afgrænsning mellem midlertidige botilbud og længerevarende botilbud

Botilbud til midlertidigt ophold efter servicelovens § 107 adskiller sig fra længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og fra almene ældre- og handicapboliger efter almenboliglovens § 105 ved, at det ved visitationen af en borger til et midlertidigt botilbud vurderes, at borgers behov for et botilbud ikke er varigt, men fx har til formål at sikre rammen om en behandlingsmæssig indsats.

Midlertidige botilbud retter sig mod borgere, der i en periode har behov for omfattende hjælp, for eksempel i forbindelse med genoptræning eller anden udvikling af færdigheder. Formålet med et ophold i et midlertidigt botilbud er at gøre borgeren i stand til at klare sig i eget hjem, eventuelt med støtte. Der kan også være tale om situationer, hvor borgere i en kort periode visiteres til et midlertidigt botilbud for at få udredt behov og for at finde frem til det rette fremtidige botilbud.

Der kan ikke sættes bestemte tidsmæssige grænser for det midlertidige ophold. Det afgørende for, at det midlertidige ophold kan afbrydes er enten, at formålet med borgerens ophold er opfyldt, eller at borgeren har et varigt behov for en længerevarende boform.

Ophør af midlertidigt botilbud

Kommunen skal løbende følge op på om borgeren modtager den nødvendige hjælp og støtte i botilbuddet. Hvis kommunen vurderer, at formålet med indsatsen er opnået kan kommunen ophøre botilbuddet, og fx udvisitere borgeren til at bo i egen bolig. Kommunen skal konkret redegøre for, hvorfor borgeren ikke længere har behov for et midlertidigt botilbud, og også forholde sig til om borgeren eventuelt fortsat har behov for noget hjælp og støtte i egen bolig. Se også principafgørelse 8-18.

Kommunen vil i visse situationer godt kunne opsig et botilbud, fx fordi dette botilbud er væsentligt dyrere. Der henvises til principafgørelse 11-18, hvor det er fastslået, at kommunen kan flytte en borger fra et egnet midlertidigt botilbud til et andet egnet midlertidigt botilbud på baggrund af økonomiske hensyn. Det er en forudsætning for flytningen, at det nye botilbud er

mindst lige så egnet til at opfylde borgerens behov, og at det tidligere botilbud er væsentligt dyrere. Modsætter borgeren sig flytning til det nye botilbud, skal kommunen anvende bestemmelserne om magtanvendelse.

Ophør af længerevarende botilbud efter serviceloven

Et længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 kan ophøre, når tilbuddet ikke længere opfylder sit formål. Det kan fx være borgerens funktionsniveau blevet væsentligt bedre eller botilbuddet ikke længere er egnet til at varetage borgerens behov.

Der kan også være tale om ophør af andre årsager. Fx hvis botilbuddet nedlægges, reorganiseres, kontrakten mellem botilbud og kommunen opsiges eller af økonomiske årsager jf. 11-18.

Kommunen skal – uanset årsag – tage stilling til, hvordan borgerens behov herefter skal dækkes.

Ophør af længerevarende botilbud efter almenboligloven

Lejeloven regulerer boligforholdet – det betyder at borgeren alene kan opsiges af udlejeren, hvis betingelserne i almenboligloven er opfyldte - også selvom botilbuddet nedlægges eller omorganiseres. Kommunen har, uanset lejeforholdet, fortsat pligt til at følge op på om hjælpen forsat opfylder sit formål, jf. servicelovens § 148, stk. 2.

Hvis botilbuddet ikke længere er egnet til at opfylde borgerens behov, skal kommunen overveje, om det er nødvendigt at benytte magtanvendelsesreglerne for at flytte borgeren ind i et egnet tilbud, jf. servicelovens § 124a.

Afgrænsning af botilbud efter serviceloven og almenboligloven

Målgruppen for botilbud efter almenboliglovens § 105 er personer med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne. En bolig efter almenboligloven er en bolig af mere permanent karakter. Der er tale om et lejeforhold, som er omfattet af lejeloven, hvilket indebærer, at borgeren alene kan opsiges af boligselskabet, hvis der er grundlag for en opsigelse efter den almene lejelovgivning. Kommunen kan således ikke bringe et sådant lejeforhold til ophør.

For at en borger kan visiteres til en ældre-/handicapbolig i det almene boligbyggeri, skal kommunen have vurderet, at borgeren kan klare sig i boligen med den service og pleje, som kommunalbestyrelsen beslutter, skal tilbydes den enkelte borger.

En borger med nedsat funktionsevne i så betydelig grad, at det ikke kan forenes med et botilbud omfattet af lejelovens regler, kan ikke anvises et botilbud efter almenboliglovens § 105 om almene ældreboliger. Se principafgørelse 72-14.

IV. Betingelser for hjælp – udmåling

Botilbuddets indhold

Alle botilbud skal være godkendt af Socialtilsynet og være registreret på Tilbudsportalen. Kommunen kan alene visitere borgere til godkendte tilbud. Vi henviser til principafgørelse 3-19, og afsnittet nedenfor om botilbudslignende tilbud.

Bestemmelserne om botilbud regulerer ikke, hvilke former for hjælp og støtte, der eventuelt er indeholdt i tilbuddet. Den hjælp borgeren har brug udmåles og reguleres derfor efter de relevante hjælpebestemmelser i serviceloven, fx bestemmelserne om personlig og praktisk hjælp og socialpædagogisk støtte.

Der vil dog ofte være indeholdt hjælp og støtte i den takst, som kommunen betaler til botilbuddet. Men det er op til kommunen at supplere med yderligere støtte hvis borgeren har behov for det. Det betyder også, at det ikke er afgørende for vurderingen af tilbuddets egnethed, hvilken hjælp og støtte, der eventuelt er indeholdt i tilbuddets takst. Kommunen kan altid supplere med eksempelvis støtte på andre tider af døgnet, hvis borgeren har behov for støtte på et tidspunkt, hvor der fx ikke er personale tilstede.

Egnethed

Kommunen skal vurdere, om et botilbud er egnet til at afhjælpe borgerens behov. Der er ikke frit valg ved bevilling af ophold på et midlertidigt botilbud, men kommunen skal konkret redegøre for at tilbuddet er egnet til den enkelte borger. Det betyder, at botilbuddet både skal være generelt – og konkret egnet til borgeren.

Kommunen skal inddrage de konkrete faglige oplysninger, der er om borgerens hjælpe – og støttebehov, og undersøge hvordan det tilbud, de peger på konkret kan imødekomme behovene. Dette skal fremgå af kommunens begrundelse.

Det er ikke tilstrækkeligt, at kommunen henviser til at borgeren er omfattet af den målgruppe, der fremgår af tilbudsportalen. Særligt ikke, hvis tilbuddets målgruppe er meget bred.

Botilbudslignende tilbud – principafgørelse 2-19

Botilbudslignende tilbud og længerevarende botilbud

Botilbudslignende tilbud er ikke omfattet af reglerne om frit valg af botilbud. Hvis borgeren er omfattet af personkredsen for et længerevarende botilbud, kan kommunen ikke udelukke borgerens mulighed for at gøre brug af det frie valg mellem længerevarende botilbud ved at henviser borgeren til et botilbudslignende tilbud.

Hvis borgeren ønsker at gøre brug af det frie valg, skal kommunen pege på et længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 eller almenboliglovens § 105, stk. 2, som er egnet i forhold til borgerens hjælpebehov. Hvis borgeren ikke ønsker at gøre brug af det frie valg, kan kom-

munen visitere borgeren til det botilbudslignende tilbud. Borgeren skal i disse tilfælde have en tidsbegrænset lejekontrakt.

Kommunen kan ligeledes ikke indstille til flytning til et botilbudslignende tilbud efter reglerne om optagelse i særligt botilbud uden samtykke, da bestemmelserne i serviceloven om optagelse i botilbud uden borgerens samtykke alene omfatter botilbud efter serviceloven, friplejeboliglovgivningerne og almenboligloven.

Botilbudslignende tilbud og midlertidige botilbud

Hvis kommunen vurderer, at borgeren har behov for et midlertidigt botilbud, kan kommunen visitere borgeren til et botilbudslignende tilbud, hvis tilbuddet i øvrigt er egnet til at varetage borgerens behov.

Borgeren skal have en tidsbegrænset lejekontrakt. Kommunen skal være opmærksom på, om formålet med opholdet på det botilbudslignende tilbud er opfyldt, når lejekontrakten udløber. Hvis formålet ikke er opfyldt, skal kommunen forlænge lejekontrakten i det omfang, det er muligt efter lejelovgivningen. Hvis det ikke er muligt at forlænge lejekontrakten, skal kommunen visitere borgeren til et tilbud efter serviceloven, hvis borgeren fortsat har behov for et midlertidigt botilbud. Kommunen skal desuden være opmærksom på, om det botilbudslignende tilbud overhovedet er egnet, hvis det har været nødvendigt at forlænge borgerens ophold gentagne gange.

Egnethed

Kommunen skal vurdere konkret og individuelt, om det botilbudslignende tilbud, kommunen peger på, er egnet til at dække borgerens hjælpebehov. Kommunen skal altså undersøge, hvilken hjælp, der kan leveres i det pågældende tilbud, og om denne hjælp er tilstrækkelig til at dække borgerens behov.

Et botilbud skal være godkendt og fremgå af Tilbudsportalen for at kunne indgå i kommunens forsyning. Kommunen kan altså ikke visitere til et tilbud, der ikke fremgår af Tilbudsportalen. Det gælder også for botilbudslignende tilbud.

Frit valg

Fritvalsreglerne finder anvendelse ved længerevarende botilbud.

Det betyder, at en borger, der opfylder betingelserne for at modtage tilbud efter servicelovens § 108 om længerevarende ophold, har ret til frit at vælge et andet tilsvarende tilbud, også selvom tilbuddet er beliggende i en anden kommune og efter almenboliglovens § 54, stk. 2, og § 105, stk. 2. Borgeren skal opfylde betingelserne for et modtage tilbud både i fraflytningskommunen og i tilflytningskommunen.

- Betingelsen om, at det af borgeren ønskede botilbud, skal være et tilsvarende tilbud, medfører efter praksis, at det ønskede tilbud ikke må være væsentligt dyrere, end det kommunen tilbyder. Se principafgørelse 178-11 og 165-10. Se desuden principafgørelse 41-15 om frit valg mellem botilbud efter serviceloven og almenboligloven.
- Der er derefter tale om et skøn af "væsentlig dyrere", altså af prisforskellen på det nuværende botilbud og det ønskede botilbud (kvalificeret skøn).

- Såfremt det nuværende botilbud ikke længere er egnet til at dække borgerens behov, kan det dog være muligt at flytte botilbud, selvom om botilbuddet er væsentlig dyrere. Det vil i så fald være et skøn af borgerens faktuelle forhold og det nye botilbuds egnet.
- For personer med en dom kan frit valg være begrænset ved dom.

Hvis kommunen finder, at borger er omfattet af personkredsen i servicelovens § 108, skal kommunen vejlede om fritvalgsreglerne.

Flytning uden samtykke

Hvis en borger mangler evnen til at give informeret samtykke eller modsætter sig flytning til et midlertidigt botilbud, må kommunen ikke flytte borgeren uden at anvende magtanvendelsesbestemmelserne. Bestemmelserne finder anvendelse for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v., behandling eller aktiverende tilbud efter servicelovens regler, og som ikke samtykker i en foranstaltning som eks. flytning. Er betingelserne for magtanvendelse ikke opfyldt, skal kommunen tilbyde anden hjælp efter serviceloven.

Hvis en borger afslår et midlertidigt botilbud, og betingelserne for magtanvendelse ikke er opfyldte har kommunen pligt til at stille anden hjælp til rådighed, som tilgodeser borgerens behov for hjælp. Det følger af kommunens omsorgsforpligtelse i servicelovens § 82, stk. 1. Kommunen kan fx anvise en bolig med tilknyttet hjælp eller vælge at tilbyde et andet midlertidigt botilbud.

Kommunens forsyningsforpligtelse

Det følger af servicelovens § 4, at kommunen har pligt til at sørge for at der er de nødvendige tilbud efter loven. Det fremgår desuden, at tilbuddene skal være godkendte af Socialtilsynet, for at kunne indgå i kommunens forsyning.

Kommunen kan opfylde sin forsyningsforpligtelse ved både at anvende egne tilbud og tilkøbe tilbud i andre kommuner/region eller af private leverandører. Se principafgørelser 120-12 og 178-11.

V. Egenbetaling ved ophold på botilbud efter serviceloven

Reglerne om egenbetaling omfatter kun botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Borgere der bor i botilbudslignende tilbud eller lignende efter almenboligloven, er omfattet af lejelovens regler, og betaler derfor husleje efter disse regler.

Egenbetaling ved ophold på midlertidigt botilbud

Se principafgørelse 25-18, om egenbetaling for midlertidige botilbud.

Der kan i beregningen af egenbetalingen for ophold i botilbud efter servicelovens § 107 medregnes udgifter til:

- Husleje.

- Forbrugsudgifter herunder el og varme.
- Ydelser som er en integreret del af botilbuddet.

Kommunen skal over for borgeren præcisere, hvilke ydelser som indgår i egenbetalingen. Det gælder både i forhold til husleje, el og varme og for ydelser, som er en integreret del af botilbuddet.

Der kan medregnes boligudgifter til den del af fællesarealet, som er borgerens andel.

Udgifter som ikke skal medregnes ved fastsættelsen af egenbetalingen

- Udgifter til individuelle ydelser efter serviceloven, fx hjælp efter servicelovens §§ 83 og 85.
- Udgifter til servicearealer.
- Andre ydelser som ikke er en integreret del af botilbud (det vil sige andre ydelser end rengøring og tøjvask).

Krav til begrundelsen om egenbetaling

- Kommunen skal som ovenfor nævnt præcisere, hvilke ydelser som indgår i egenbetalingen overfor borgeren.
- Efter forvaltningslovens § 24, stk. 1, 2. pkt., angives de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. I forhold til egenbetaling må dette betyde, at kommunen skal:
- Præcisere hvilke ydelser, som indgår i egenbetalingen.
- Angive hvordan de enkelte ydelser (herunder husleje, forbrugsudgifter m.v.) er beregnet.

Borgerens indtægter

Betaling for ophold i midlertidige boformer sker ud fra beboerens arbejdsindtægt, pension, kontanthjælp eller anden indtægt, jf. 1, stk. 1, i betalingsbekendtgørelsen.

At betalingen sker af borgerens indtægter betyder ikke, at kommunen kan fastsætte en hvilken som helst egenbetaling, hvis borgeren har en høj indkomst. Der er kriterier, som begrænser egenbetalingens størrelse, jf. afsnit 2.3 om maksimum egenbetaling. Dette maksimum gælder uanset borgerens indkomst.

Beregning af husleje

Kommunen skal ved beregningen af egenbetalingen i forhold til husleje sikre, at der er rimelighed og proportionalitet i forholdet mellem den tilbudte bolig og den fastsatte egenbetaling. Dette gøres ved at sammenligne den husleje, som kommunen opkræver borgeren, med huslejen i sammenlignelige lejeboliger.

Kommunen kan ikke medregne formue ved beregningen af den egenbetaling som borgeren skal betale for at bo i botilbud.

Beregning af forbrugsudgifter herunder el og varme

Beregningen af udgiften til el og varme skal fastsættes sådan, at det dækker kommunen udgifter hertil. Princippet i § 8 i betalingsbekendtgørelsen må kunne anvendes også ved fastlæggelsen af egenbetalingen til forbrugsgoder ved ophold i midlertidige botilbud.

Betaling for ydelser som er en integreret del af botilbuddet

Fastsættelsen af betalingen for ydelser, som er en integreret del af opholdet i en midlertidig boform efter serviceloven, skal ske på grundlag af de faktiske udgifter.

Betaling for kost kan ikke overstige den fastsatte månedlige takst, der er angivet i serviceloven om madservice, jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelse om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter servicelovens §§ 79, 83 og 8.

Maksimum for egenbetalingen

Følgende principper begrænser hvilket beløb som kommunen kan opkræve af borgeren for ophold på midlertidigt botilbud.

- Borgeren skal ikke betale mere i husleje for at bo i botilbuddet end borgere i sammenlignelige lejeboliger, hvor der er mulighed for at ansøge om boligstøtte.
- Boligstøtten beregnes på baggrund af borgerens indtægt.
- Kommunen kan alene opkræve de faktiske udgifter for forbrugsudgifter og integreret ydelser i botilbuddet.
- Kommunen ikke kan tjene på levering af botilbud eller ydelser i et botilbud. Kommunen kan således ikke bede borgeren om at betale en større husleje eller et større beløb til forbrugsudgifter, end kommunen betaler i takst til botilbuddet.

Kommunen kan finde ud, hvad andre borgere i sammenlignelige boliger betaler i leje, fx ved at henvise til konkrete lejemål i nærområdet fra botilbuddet.

Kommunen skal sikre, at borgeren har midler til personlige fornødenheder, når egenbetalingen skal fastsættes

Ved beregning af egenbetalingen efter serviceloven skal kommunen tage højde for, at borgeren skal have et beløb tilbage til personlige fornødenheder. Dette gælder også selvom borgeren har en indkomst. Hvis borgeren ikke har midler til personlige fornødenheder, skal kommunen nedsætte borgerens egenbetaling, jf. betalingsbekendtgørelsens § 3, stk. 2.

Egenbetaling for længerevarende botilbud

Beboerens betaling sammensættes af to forskellige dele, jf. § 5 i betalingsbekendtgørelsen. Betalingen består på den ene side af en objektiv del, som fastsættes på baggrund af boligens driftsudgifter, jf. § 6 i betalingsbekendtgørelsen. På den anden side består betalingen af en del, der fastsættes på baggrund af beboerens husstands indtægt, jf. § 7 i betalingsbekendtgørelsen. Herudover betales for varme og el.

Hvordan beregnes boligens omkostninger ved egenbetaling?

Den del af betalingen, der afhænger af boligens omkostninger, fastsætter kommunen på grundlag af de budgetterede driftsudgifter til bygningerne, hvortil lægges 10 pct. af den seneste offentlige vurdering, jf. 6, stk.1, i betalingsbekendtgørelsen.

Driftsudgifterne vedrørende ejendommen skal forstås som de samlede budgetterede driftsudgifter, hvad angår selve det samlede bygningskompleks. Udgifter, der ikke relateres til byg-

ningsdriften, så som til løn til personalet, der yder de enkelte indsatser efter serviceloven, f.eks. socialpædagogisk bistand, efter servicelovens § 85, eller personlig hjælp efter servicelovens § 83, og udgifter til hjælpemidler, efter servicelovens § 112, forplejning og lignende, skal således ikke medtages i opgørelsen af driftsudgifterne. Udgifter til gartner og rengøring af de arealer, der indgår i boligbetalingen, jf. nedenfor, medtages i driftsbudgettet. Egenbetalingen omfatter ikke aflønning af rengøringspersonale omfattet af servicelovens § 83. Det fremgår af punkt 110 i vejledning om botilbud m.v. til voksne.

Omkostningerne efter stk. 1 fordeles på servicedelen og boligdelen efter arealstørrelse jf. § 6, stk. 2, og alene den del, der vedrører boligdelen, kan medregnes ved borgerens egenbetaling jf. § 6, stk.3 og 4 i betalingsbekendtgørelsen.

Beløbet, der vedrører boligarealet, fordeles mellem beboerne. Den enkelte beboers andel i dette beløb beregnes på baggrund af den pågældendes private boligareal samt andel i fællesboligarealer. Dette beregnede beløb kaldes den »maksimale husleje« pr. bolig, jf. punkt 109 i vejledning om botilbud til voksne

Efter § 6, stk. 3, i betalingsbekendtgørelsen skal omkostningerne vedrørende boligdelen fordeles på de enkelte boliger efter disses areal.

Beboerens betaling udgør 10 pct. af det beregnede beløb i stk. 3. Dette fremgår af betalingsbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Borgerens indtægt

Beboeren betaler 10 pct. af sin indkomst, dog 20 pct. af indkomst over 156.300 kr. jf. § 7 i betalingsbekendtgørelsen ved fastsættelsen af egenbetalingen.

Betalingen efter indtægt fastsætter kommunalbestyrelsen på grundlag af husstandens indtægter jf. § 7, stk.2, i betalingsbekendtgørelsen.

Det følger af betalingsbekendtgørelsens § 7, stk.3, at husstandsindkomsten opgøres på grundlag af følgende indkomstgrundlag: Summen af ansøgerens og dennes husstandsmedlemmers hver for sig opgjorte personlige indkomster med tillæg af positiv kapitalindkomst, der anvendes til beregning af indkomstskat efter personskattelovens § 7, dog før det deri nævnte grundbeløb og bundfradrag samt med tillæg af aktieindkomst, der beskattes efter personskattelovens § 8 a, stk. 1 og 2.

Øvrige forhold vedrørende egenbetalingen

Har en beboer i et botilbud efter servicelovens § 108 pligt til at forsørge børn eller en ægtefælle, der ikke har ophold i botilbuddet eller et tilsvarende botilbud efter serviceloven, beregnes betalingen for opholdet i botilbuddet først efter, at der af beboerens indtægter ud over pensionen er afsat et sådant beløb til at opfylde forsørgelsespligten, at ægtefællens og børnenes levevilkår ikke bliver ringere på grund af, at beboeren er flyttet ind i botilbuddet jf. betalingsbekendtgørelsens § 9.

Beregning af egenbetalingen ved gifte og samlevende

Bor gifte eller samlevende pensionister i samme botilbud efter servicelovens § 108, fastsætter kommunen betalingen efter § 6 i betalingsbekendtgørelsen ud fra det boligareal, som (æg

Nedsættelse af egenbetalingen

Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde beslutte at nedsætte betalingen for botilbud af hensyn til beboerens økonomiske forhold, jf. betalingsbekendtgørelsens § 7, stk.11. Som et eksempel kan nævnes tilfælde, hvor en beboer kun har ret til en brøkpension, og derfor ikke – hvis de almindelige betalingsregler blev anvendt – ville have et rimeligt beløb tilbage til personlige udgifter, jf. vejledning om botilbud m.v. til voksne, punkt 80.

VI. Praksis – Ankestyrelsens principafgørelser

Personkreds

11-18. En borger, som har behov for et særligt botilbud, og som ikke kan give informeret samtykke til en flytning, kan ikke flyttes fra et aflastningstilbud til andet botilbud, selvom værgeren giver samtykke. Formålet med reglerne om magtanvendelse er at beskytte en borger, der på grund af nedsættelse af den psykiske funktionsevne ikke kan tage vare på sig selv. Værgeren kan give samtykke til et aflastningstilbud eller ved akut behov, men værgeren kan ikke give samtykke til et nyt ophold i særligt botilbud, når borgeren ikke er i stand til at give sit samtykke. Dette gælder også, selv om det nye tilbud er et midlertidigt tilbud efter servicelovens § 107. Bestemmelsen om flytning uden samtykke skal anvendes, når en person, som ikke er i stand til at give samtykke, skal optages i et særligt botilbud. Dette betyder, at kommunalbestyrelsen skal indstille til Statsforvaltningen, at borgeren optages i et bestemt botilbud.

21-18. kommunen skal undersøge om det rent faktisk er muligt at levere den socialpædagogiske støtte til borgeren under borgerens aktuelle bolig-mæssige rammer. Hvis borgeren ikke selv kan skabe de rammer der er nødvendige for at kunne modtage støtten, er det kommunen der skal sørge for at rammerne for at levere støtten er til stede, herunder hjælpe borger med at finde indkvartering eller bolig.

51-18. Servicelovens bestemmelser om ydelser i serviceloven indeholder et kompensationsprincip. Det betyder at borgere med betydelig funktionsnedsættelse i videst muligt omfang kompenseres for følgerne af funktionsnedsættelsen og stilles lige med andre borgere. Kommunen kan ikke i sager om handicapkompenserende ydelser henvise til et princip om mindre indgribende foranstaltninger som begrundelse for, at borgeren skal have et andet tilbud end det, som bedst muligt kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Mindsteindgrebsprincippet fremgår af servicelovens kapitel om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne og indebærer, at anvendelsen af magt skal stå i rimeligt forhold til det der søges opnået.

72-14. En borger med nedsat funktionsevne i så betydelig grad, at det ikke kunne forenes med et botilbud omfattet af lejelovens regler, kunne ikke anvises et botilbud efter almenboliglovens § 105 om almene ældreboliger. Ankestyrelsen har behandlet 3 sager, hvor borgeren havde en meget betydelig nedsat funktionsevne og et så omfattende behov for hjælp til almindelige, daglige funktioner samt pleje, omsorg og behandling, at behovet ikke kunne dækkes på anden vis end i et botilbud efter servicelovens § 108. Borgerens udviklingsalder var vurderet til

1-4 år, og den nedsatte funktionsevne var af en sådan beskaffenhed, at borgeren ikke var i stand til at påtage sig de forpligtelser eller udnytte de rettigheder, der følger af et lejeforhold. Det gav sig blandt andet til udtryk ved, at borgeren ikke kunne udnytte et køkken eller bad og havde behov for et mindre værelse tæt på fællesarealerne og personalet. Borgeren var endvidere udadreagerende og ødelagde køkken og toilet.

Egnethed

71-14. En borger, der er berettiget til midlertidigt botilbud, kan ikke placeres i et botilbud, der er beregnet til længerevarende ophold. En borger, som kommunen fandt omfattet af personkredsen for et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107, kunne ikke visiteres til et tilbud efter almenboliglovens § 105 om almene ældreboliger. Målgruppen for botilbud efter almenboliglovens § 105 er personer med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne. En bolig efter almenboligloven er en bolig af mere permanent karakter. Der er tale om et lejeforhold, som er omfattet af lejeloven, hvilket indebærer, at borgeren alene kan opsiges af boligselskabet, hvis der er grundlag for en opsigelse efter den almene lejelovgivning. Kommunen kan således ikke bringe et sådant lejeforhold til ophør.

8-18. Hvis en borger har behov for den hjælp og støtte som findes i et midlertidigt botilbud, kan kommunen ikke visitere til en ungdomsbolig efter almenboligloven, idet der ikke efter lovgivningen kan tilknyttes servicearealer og personale til ungdomsboligen.

2-19. Hvis kommunen vurderer, at borgeren har behov for et midlertidigt botilbud, kan kommunen visitere borgeren til et botilbudslignende tilbud, hvis tilbuddet i øvrigt er egnet til at varetage borgerens behov. Borgeren skal have en tidsbegrænset lejekontrakt. Kommunen skal være opmærksom på, om formålet med opholdet på det botilbudslignende tilbud er opfyldt, når lejekontrakten udløber. Hvis formålet ikke er opfyldt, skal kommunen forlænge lejekontrakten i det omfang, det er muligt efter lejelovgivningen. Hvis det ikke er muligt at forlænge lejekontrakten, skal kommunen visitere borgeren til et tilbud efter serviceloven, hvis borgeren fortsat har behov for et midlertidigt botilbud. Kommunen skal desuden være opmærksom på, om det botilbudslignende tilbud overhovedet er egnet, hvis det har været nødvendigt at forlænge borgerens ophold gentagne gange

Ophør/skift af botilbud

11-18. Kommunen kan flytte en borger fra et egnet midlertidigt botilbud til et andet egnet midlertidigt botilbud på baggrund af økonomiske hensyn. Det er en forudsætning for flytningen, at det nye botilbud er mindst lige så egnet til at opfylde borgerens behov, og at det tidligere botilbud er væsentligt dyrere. Modsætter borgeren sig flytning til det nye botilbud, skal kommunen anvende bestemmelserne om magtanvendelse. Hvis en borger modsætter sig flytning til et midlertidigt botilbud, må kommunen ikke flytte borgeren uden at anvende magtanvendelsesbestemmelserne.

2-18. Kommunen har pligt til at følge op på de enkelte sager om hjælp efter serviceloven for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. En justering af indsatsen kan fx være ændring af indsatsmålene eller skift af leverandør. Kommunen skal være særligt opmærksom på, om hjælpen er tilrettelagt på en sådan måde, at borgeren er i stand til at modtage den. Det gælder alle tilbud om hjælp efter serviceloven. Kommunen kan ikke uden videre lade et tilbud

om hjælp eller støtte ophøre med henvisning til, at borgeren ikke samarbejder om at opfylde indsatsmålene i handleplanen. Kommunen skal forinden undersøge og forholde sig til, hvilken betydning borgerens nedsatte funktionsevne har i forhold til hans eller hendes evne til at samarbejde om indsatsmålene.

Hvis kommunen finder, at borgeren, på trods af sin funktionsnedsættelse, er i stand til at samarbejde om indsatsmålene, men ikke gør det, skal kommunen vejlede borgeren om konsekvenserne ved fortsat ikke at samarbejde. Kommunen skal i den forbindelse sikre sig, at borgeren er i stand til at forstå vejledningen.

Frit valg

41-15. En borger, som har behov for et længerevarende botilbud, har frit valg mellem botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105, hvis betingelserne for frit valg er til stede, herunder at det af borgeren ønskede botilbud kan tilgodese borgerens behov. Det følger af forarbejderne til både serviceloven og almenboligloven, at borgerens ret til frit valg omfatter både botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105. En borger, der er tildelt et længerevarende botilbud efter serviceloven, har således ret til frit valg af længerevarende botilbud efter almenboligloven. En borger, der er tildelt et længerevarende botilbud efter almenboligloven, har ret til frit valg af længerevarende botilbud efter serviceloven. Det er en forudsætning for, at borgeren kan anvende sin ret til frit valg, at det botilbud, som borgeren ønsker, er egnet til at tilgodese borgerens behov, at tilbuddet fremgår af tilbudsportalen, og at det botilbud, som borgeren ønsker, ikke er væsentligt dyrere end det tilbud, som kommunen vurderer, kan tilgodese borgerens behov. Kommunen skal vejlede borgeren om retten til frit valg. Disse generelle betingelser for frit valg, som fremgår af principafgørelserne 165-10, 178-11 og 53-13, finder således anvendelse, uanset om borgeren ønsker at anvende sin ret til frit valg til at flytte til et botilbud i henhold til servicelovens § 108 eller almenboliglovens § 105. Hvis borgeren ønsker at flytte til en anden kommune, skal borgeren opfylde betingelserne for at få anvist en bolig i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen, jf. almenboliglovens § 58 a, stk. 2, og servicelovens § 108, stk. 2.

165-10. Kommunen kan ikke afslå at betale for ophold i længerevarende botilbud, ønsket af ansøger efter fritvalsreglerne, hvis botilbuddet skønnes egnet og ikke er væsentligt dyrere, end det tilbud kommunen er kommet med. Der må ikke være tale om en væsentlig merudgift i forhold til det tilbud, kommunen er fremkommet med.

Forsyningsforpligtelse og Tilbudsportalen

120-12. Kommunalbestyrelsen skal sørge for at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven. Kun tilbud, som er registreret i Tilbudsportalen, kan indgå i kommunalbestyrelsens forsyning.

178-11. En kommune må kun tilbyde en borger ophold i et længerevarende botilbud, som borgeren har ønsket efter fritvalsreglerne, hvis botilbuddet er registreret på Tilbudsportalen. Borgeren har ret til at vælge et andet tilsvarende tilbud, så længe det ikke er væsentligt dyrere end kommunens.

Egenbetaling

25-18. Kommunen fastsætter egenbetalingen for de borgere, som har fået bevilget et ophold på midlertidigt botilbud efter serviceloven. Kommunen kan ikke opkræve egenbetaling fra en borger der ikke har en indkomst, selvom de har formue. Kommunen kan opkræve egenbetaling både for husleje, el og varme og for udgifter, som er en integreret del af botilbuddet. Kommunen skal over for borgeren præcisere, hvilke ydelser som indgår i egenbetalingen. Det gælder både i forhold til husleje, el og varme og for ydelser, som er en integreret del af botilbuddet. I et botilbud, hvor der er tilknyttet fast personale og servicearealer, kan udgifter til fx kost og tøjvask være en integreret del af botilbuddet. Kommunen skal sikre, at der er rimelighed og proportionalitet i forholdet mellem den tilbudte bolig og den fastsatte egenbetaling. Borgeren skal derfor ikke betale mere for at bo i botilbuddet end borgere i sammenlignelige lejeboliger, hvor der er mulighed for at ansøge om boligstøtte. Boligstøtten beregnes på baggrund af borgerens indtægt.

VII. De konkrete mødesager

Vi har behandlet i alt 33 sager om botilbud til dette tematiserede møde. Sagerne er udvalgt for at belyse vores almindelige praksis på området, og omfatter derfor også sager, hvor vi er enige i kommunernes afgørelser, da den type af sager sjældent vil blive udtaget til principiel behandling.

Sagerne er grupperede i overordnede tre overordnede temaer; personkreds, egnethed og egenbetaling. Der er desuden en enkelt sag, der handler om frit valg af midlertidigt botilbud. Sagerne om egenbetaling er opdelt i dem, der omhandler midlertidige botilbud og den enkelte sag om længerevarende botilbud, da reglerne for beregningen er forskellige.

Personkreds i sager om midlertidige og længerevarende botilbud

Sag 1: Hjemvisning - § 107. Borger bor pt. hjemme hos forældre. Kommunen har vurderet, at støtten kan ydes i egen bolig, men har ikke konkretiseret hvordan. Kommunen har ikke i tilstrækkeligt grad forholdt sig til oplysningerne fra forældre og fagpersoner om støttebehovet.

Sag 2: Ændring - § 107. Borger med psykisk nedsat funktionsevne omfattet af personkredsen for § 107. Fagpersoner er alvorligt bekymret for borger og vurderer, at borgers funktionsniveau er markant forringet gennem årene. Borger formår kun at skabe en positiv udvikling i strukturerede og støttende rammer. Borger har ikke været udenfor sin lejlighed siden april 2018 og vil ikke lukke bostøtte ind. Borger udebliver fra behandling pga. angst.

Sag 3: Hjemvisning - § 107. Borger bor pt. hjemme hos forældre. Kommunen har vurderet, at støtten kan ydes i egen bolig, men har ikke konkretiseret hvordan. Kommunen har ikke i tilstrækkeligt grad forholdt sig til oplysningerne fagpersoner om støttebehovet. Kommunen har heller ikke forholdt sig til borgers klage, hvor det fremgår, at der skal meget lidt til, før borger føler sig presset og stresset.

Sag 4: Stadfæstelse - § 108 borger ikke i personkreds. Hjemvisning - § 107. Kommunen har vurderet, at støtten kan ydes i egen bolig, men har ikke konkretiseret hvordan.

Sag 5: Hjemvisning - § 107. Borger bor pt. på opholdssted efter børneregler, men har fået afslag på efterværn. Kommunen har vurderet, at støtte kan ydes i egen bolig, men har ikke konkretiseret hvilken støtte og hvordan. Kommunen har ikke undersøgt, om rammerne for støtte er til stede, når borger ikke længere bor på opholdsstedet. Kommunen har heller ikke konkretiseret, hvordan borger ved en flytning sikres muligheden for at deltage i STU.

Sag 6: § 107 - hjemvisning. Borger har tidligere boet i egen bolig, men har været nødt til at flytte hjem til forældrene. Kommunen bevilger støtte i eget hjem til praktiske opgaver, døgnrytme, socialisering mv. Kommunen har ikke konkretiseret hvordan støtten sikres under de aktuelle rammer - det fremgår at forældrene er syge og situationen i hjemmet er uholdbar. Der er uoverensstemmelser mellem borger, pårørende og kommunen i forhold til beskrivelserne af funktionsniveauet.

Sag 7: § 107 - ændring. Borger diagnosticeret med Aspergers Syndrom. Aktuelt indlagt på psykiatrisk afdeling - oplysninger fra psykiatrien om at det ikke er forsvarligt at udskrive bor-

geren til egen bolig pga. selvmordstanker og historik med selvmordsforsøg. Der er desuden oplysninger fra en anden afdeling i kommunen om at borgeren ikke kan klare sig i egen bolig. Borgeren har opsagt sin bolig, da hun ikke ønsker at vende tilbage dertil pga. tidligere selvmordsforsøg i lejligheden. Rammerne om støtten kan derfor ikke sikres i egen bolig på nuværende tidspunkt.

Sag 8: § 107- stadfæstelse. Borger er bevilget personlig og praktisk hjælp og socialpædagogisk støtte. Der er ikke oplysninger, der peger på at borgeren ikke kan modtage den nødvendige hjælp og støtte i egen bolig. Kommunen skal dog følge op på den bevilgede hjælp.

Sag 9: Ophævelse - § 107. Kommunen har ikke i tilstrækkelig grad godtgjort, at borgeren ikke længere er i målgruppen for et midlertidigt botilbud. Ifølge botilbuddet har borger fortsat behov for omfattende støtte til at fungerer i hverdagen.

Sag 10: Ændring - § 107. Borger omfattet af personkredsen. Borger har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner grundet infantil autisme, mutisme, massiv social angst, lavt selvværd og sansemæssige udfordringer. Borger er isoleret hjemme hos sin mor, og kan ikke færdes uden for hjemmet alene. Kommunens bevilgede støtte i form af hjemmevejleder og aktivitets- og samværstilbud er ikke egnet til at varetage borgerens støttebehov.

Sag 11: Ophævelse - § 107. Kommunen har ikke godtgjort, at borger har forbedret sig i en sådan grad, at borger ikke længere er omfattet af personkredsen. Kommunens oplysninger understøttes ikke af de øvrige oplysninger i sagen. Borger er psykisk skrøbelig og virkelighedsforstyrret.

Sag 12: Ændring - § 107. Borger omfattet af personkredsen. Kommunen har vurderet at støtten kan ydes i egen bolig og samtidig vurderet at borger har behov for massiv støtte og ikke kan være alene. Borger kan ikke opholde sig i sin lejlighed, og bor hos forældre. De objektive oplysninger i sagen understøtter, at borger er i personkreds for § 107.

Sag 13: Hjemvisning - § 107. Diagnosticeret med Aspergers Syndrom og OCD. Hjemløs 2,5 år og lever på gaden. Kommunen bør undersøge om borgeren inden for de aktuelle boligmæssige rammer kan modtage den nødvendige socialpædagogiske støtte. Principafgørelse 21-18.

Sag 14: Hjemvisning - § 107. Borger bor pt. hjemme hos forældre. Diagnosticeret med Atypisk Autisme og ADD, angstproblematik, går på STU. Kommunen har vurderet, at støtten kan ydes i egen bolig. Vi vurderer, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, herunder bør det yderligere undersøges, hvorledes angsten påvirker borgerens muligheder for at bo i egen bolig, og om angsten er forenelig med at modtage den nødvendige støtte med udgangspunkt i eget hjem.

Sag 15: Hjemvisning - § 107. Diagnosticeret med Aspergers Syndrom og ADHD. Bor hjemme. Kommunen har ikke indhentet væsentlige oplysninger, der kan beskrive borgerens behov for støtte, herunder aktuelle oplysninger fra ADHD og Autisme Ambulatoriet mfl. Borger har anmodet om, at oplysninger indhentes.

Sag 16: Stadfæstelse. Bor hos forældre, men vil flytte. Nedsat hørelse og er retarderet i lettere grad som følge af viruspåvirkning i fostertilstanden, har gået i specialklasse og på STU. Er

medicineret imod depression og hørehallucinationer. Angstproblematik og oplysninger om selvskadende adfærd. Kommunen iværksætter omfattende socialpædagogisk støtte i eget hjem. Vi vurderer, at støtte i eget hjem er tilstrækkeligt til at imødekomme behov.

Sag 17: Hjemvisning - § 107. Diagnoserne ADHD og infantil autisme. Tidl. oplevelser af psyko-selignende karakter. Går på STU, men højt fravær. Tidligere boet ½ år på søsters sofa. Bor hos mor. Kommunen bør undersøge om borgeren inden for de aktuelle boligmæssige rammer kan modtage den nødvendige socialpædagogiske støtte. Principafgørelse 21-18.

Egnethed

Sag 18: Hjemvisning - § 108. Borger ønsker at gøre brug af frit valg. Kommunen vurderer, at det botilbud, som borger peger på, er væsentligt dyrere end kommunens plejeboliger. Kommunen har ikke visiteret borger til en konkret plejebolig. Kommunen har derfor ikke fundet et egnet botilbud til borger.

Sag 19: § 107 - ophævelse. Det er ikke godtgjort, at formålet med opholdet er opfyldt - magtanvendelsesreglerne er desuden ikke iagttaget.

Sag 20: § 107 - hjemvisning. Borgerens nuværende botilbud har søgt om ekstra bevilling af støtte til borgeren for at imødekomme hendes behov. Kommunen giver afslag på ekstra støtte, og vurderer at nuværende tilbud ikke længere er egnet. Tilbuddet mener fortsat at de kan rumme hende med en ekstra bevilling. Kommunen peger på et nyt tilbud. Det fremstår uafklaret om kommunen reelt mener at borgeren skal flytte til det tilbud de peger på.

Sag 21: § 107 - ændring. Borgeren er stofmisbruger, og har været på flere forskellige botilbud. Kommunen har visiteret borgeren til en venteliste til et forsorgshjem i kommunen. Der er ingen tidshorisont på, hvornår der er en ledig plads. Det fremgår desuden af kommunens (sagsbehandlerens) faglige vurdering, at borgeren ikke kan profitere af tilbud i kommunen, på grund af nærheden til misbrugsmiljøet og bandekriminalitet. Tilbuddet er ikke egnet.

Sag 22: Hjemvisning - § 108. Kommunen har ikke truffet afgørelse om et specifikt botilbud, men skrevet borger på venteliste til flere botilbud. Borger er desuden ikke vejledt om frit valg.

Sag 23: Ændring - § 107. Borger omfattet af personkredsen. Det anviste botilbud vurderer, at det ikke er egnet til at varetage borgerens støttebehov. Kommunen skal derfor finde et andet botilbud, som er egnet.

Sag 24: Hjemvisning - § 108. Borger er fortsat i målgruppe for længerevarende botilbud. Borger har boet på botilbud, men har forladt det og taget ophold hos sin far i en anden kommune. Hittidig handlekommune har truffet afgørelse om at udskrive borgeren og henvist borgeren til at få hjælp fra ny opholdskommune. Vi vurderer, at der ikke er grundlag for at ophøre tilbuddet uden, at der er iværksat anden tilsvarende hjælp, der kan imødekomme borgerens omfattende støttebehov.

Frit valg af længerevarende botilbud

Sag 25: § 108 – hjemvisning. Borgeren bor på ældrecenter efter ABL § 015, stk. 2, der side-stilles med længerevarende botilbud. Borger og pårørende mener, at nuværende tilbud er ueg-net og ønsker xx. Kommunen har ikke vejledt om frit valg, og undersøgt om betingelserne er opfyldt, herunder om tilbuddet er væsentligt dyrere.

Egenbetaling

Midlertidige botilbud

Sag 26: Hjemvisning. Midlertidigt botilbud – ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om egenbetalingen for kost kan nedsættes som følge af borgers udgifter til bevarelse af bolig og øvrige faste udgifter under opholdet.

Sag 27: Hjemvisning. Midlertidigt botilbud – ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om egenbetalingen kan nedsættes – det fremgår ikke hvilken andel af boligudgifterne der dækker integrerede ydelser og forbrug – ikke oplysninger om huslejeniveau i sammenlignelige boliger.

Sag 28: Stadfæstelse. Midlertidigt botilbud – nødvendige faste udgifter er medtaget ved be-regningen – udgifter til gæld kan ikke indgå i beregningen.

Sag 29: Hjemvisning. Midlertidigt botilbud – ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om egenbetalingen kan nedsættes – ikke oplysninger om integrerede ydelser – ikke oplysninger om huslejeniveau i sammenlignelige boliger.

Sag 30: Stadfæstelse. Midlertidigt botilbud – nødvendige faste udgifter er medtaget ved be-regningen.

Sag 31: – hjemvisning. Midlertidigt botilbud – ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om egenbetalingen kan nedsættes – kommunen fastsætter egenbetalingen på baggrund af skønsmæssig vurdering – ikke oplysninger om huslejeniveau i sammenlignelige boliger – rå-dighedsbeløb ok.

Sag 32: Stadfæstelse. Midlertidigt botilbud – afdrag på gæld kan ikke indgå i beregningen af – udgifter til kost ud over frivillig kostordning er medtaget i beregningen.

Længerevarende botilbud

Sag 33: Hjemvisning. Længerevarende botilbud – ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om egenbetalingen er fastsat i overensstemmelse med reglerne – kommunen har ikke indhen-tet oplysninger om boligomkostningerne, og det fremgår ikke af sagen om kommunen har an-vendt den korrekte indkomst ved beregningen.